

Гусар О.А., к.ю.н.,
Кобжив В.С., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЩОДО ПОРІВНЯННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Норми адміністративного права відіграють не аби яку роль у регулюванні соціально-економічних відносин, у здійсненні внутрішньої політики держави, через що посідають важливе місце серед інших галузей права. Адміністративне право має свої джерела, до яких насамперед належать Конституція країни, закони та інші нормативно-правові акти органів управління, а також рішення судових органів, переважно адміністративних [1, с. 65].

Наприклад, у Франції немає кодексу з адміністративного права, однак існує велика кількість збірників законодавчих актів з питань управління. До них входять нормативно-правові акти, які регулюють управління адміністративно-територіальними одиницями, акти щодо розпорядження державною власністю, про соціальне забезпечення тощо. Судова практика відіграє допоміжну роль у випадках, коли під час розгляду тієї або іншої справи виникають колізії, пов'язані із прогалинами в законодавстві. До суб'єктів адміністративного права належать передусім публічні особи, а також фізичні та юридичні особи приватного характеру. До публічних, зокрема, належать держава в особі її центральних і місцевих органів управління, адміністративні органи Згідно ст. 5 Конституції Франції, президент республіки стежить за дотриманням Конституції. Він виступає гарантом і арбітром належного функціонування органів громадської влади та наступності державного управління. Він зобов'язаний бути гарантом національної незалежності, територіальної цілісності та дотримання міжнародних угод [2, с. 421-422].

В Італії, як і в інших країнах континентальної Європи, адміністративне право виокремлено в самостійну галузь права, що регулює відносини у сфері управління та діяльності органів публічної адміністрації. Особливістю італійської правової системи є наявність спеціального нормативного акта, що встановлює чітку ієрархію джерел права, — це Загальні положення про закон. Відповідно до них джерелами права визнаються закони, регламенти, корпоративні норми та звичаї. Як і в більшості інших парламентських країн, систему виконавчої влади в Італії очолює уряд, тобто Рада міністрів, правовий статус якої регулюється Законом про діяльність уряду та організації Бюро Ради міністрів. Структура і внутрішня діяльність уряду регулюються також регламентом, який затверджується головою Ради міністрів.

До органів публічної адміністрації належать Бюро Ради міністрів, міністерства та міжгалузеві комітети, незалежні агентства та інші автономні служби. Окремі функції публічної адміністрації можуть виконувати інші суб'єкти публічного права, наділені правами юридичної особи. Основні засади організації державної служби зумовлені завданнями конкретної установи. Службові особи призначаються на посаду на підставі акта органу публічної адміністрації, який визначає його повноваження та обов'язки. В основу службових відносин покладено принцип ієрархічної та функціональної підпорядкованості. Всі службовці об'єднуються в окремі підрозділи для укладення колективних договорів. Кількість і склад підрозділів затверджується декретом президента республіки. Обов'язки службовців полягають у вірності нації, здійсненні своєї діяльності виключно в інтересах суспільства, дотриманні службової таємниці та підпорядкованості. За порушення обов'язків службові особи притягаються до дисциплінарної відповідальності [3, с. 122-125].

Для британського адміністративного права характерна низка особливостей, зумовлених специфікою системи управління. Ними є: верховенство парламенту, поділ повноважень між адміністрацією і судами, відповідальності міністрів, панування права. Відсутність єдиної, писаної конституції та велика кількість звичаїв наклали відбиток і на систему джерел адміністративного права Великої Британії. З урахуванням цього до джерел належать закони (конституційні та звичайні), звичаї, рішення судів з конкретних справ та адміністративні акти.

Виконавча влада у Великій Британії формально належить короні, котра очолює (номінально) адміністративний апарат. Цей апарат розподілено на центральні органи та органи місцевого самоврядування. Прем'єр-міністр є лідером партії більшості у парламенті, керує кабінетом і очолює уряд. До його компетенції належить формування уряду, призначення міністрів та інших керівників, суддів, осіб вищого командного складу збройних сил тощо. В той же час він є радником корони. Уряд Британії складається з міністрів, що очолюють департаменти, їхніх заступників, міністрів без портфеля, парламентських секретарів міністерств, осіб, що обіймають деякі традиційні посади: лорда канцлера, лорда скарбниці, канцлера герцогства Ланкастерського, лорда, що зберігає печатку, головного поштмейстера [2, с. 421-422].

Адміністративне право України виникло в процесі виділення та подальшого розвитку з конституційного права сфери внутрішнього державного управління, куди вписалися норми поліцейського права, що відповідали вимогам правової держави (верховенству права й підпорядкуванню публічної адміністрації закону), та наповнюється в умовах сьогодення людиноцентристськими положеннями, заснованими на стандартах Європейського Союзу щодо публічного забезпечення прав і свобод людини та громадянина [4, с. 27-36].

Література

1. Голяк Л.В. Порівняльне правознавство: курс лекцій. Київ: МАУП, 2004. 200 с.
2. Харитоновна О.І. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції. Харків: Одиссей, 2002. 592 с.
3. Козырин А.Н. Административное право зарубежных стран: учеб. пособие. Москва: Изд-во «СПАРК», 1996. 229 с.
4. Галуцько В.В. Адміністративне право: навч. посіб: у 2 т. Херсон: ПАТ «Херсонська міська друкарня», 2011. Т. 1: Загальне адміністративне право. 320 с.

УДК 342.9:35.072.2 (043.2)

Гусар О.А., к.ю.н.,
Мартинюк П.Р., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АДМІНІСТРАТИВНИЙ РОЗСУД В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Більшість адміністративних правовідносин належать до владно-управлінських, однак поряд з ними є відносини з надання адміністративних послуг. Вони усе більше тяжіють до приватноправових методів регулювання, що характеризуються відсутністю безпосереднього підпорядкування приватних суб'єктів публічним. Не є виключенням з даної характеристики інститут адміністративного розсуду. Індивідуальний підхід у розгляді конкретних адміністративних справ особливо актуалізується в умовах розвитку людиноцентристської концепції в адміністративному праві, відповідно до якої держава має «служити» інтересам громадян як «клієнтам» та усебічно забезпечувати пріоритет її прав, свобод і законних інтересів під час публічного адміністрування. Застосування адміністративного розсуду – це, з одного боку, об'єктивний результат неможливості передбачити всі конкретні обставини та нормативно їх врегулювати, а з іншого боку, це об'єктивна необхідність надати суб'єктам публічного адміністрування певну свободу та ініціативність у процесі управлінської діяльності з огляду на об'єкт публічного управління – приватних і фізичних та юридичних осіб, які вимагають не тільки і не стільки формального, скільки індивідуального підходу. Звичайно, така свобода і гнучкість мають бути суворо обмежені, але з однією конкретною метою – недопущення адміністративного свавілля.

У працях С. Мосьондза пропонується такий варіант різновидів адміністративного розсуду: адміністративний розсуд імперативного типу - пов'язаний з ситуацією, коли норма матеріального права, встановлюючи